

FÖRFATTNINGSSAMLING

2024-02-05

Riktlinjer för att främja skolnärvaro och förebygga skolfrånvaro

Antagen av utbildningsnämnden, § 81, 2023-11-14,
diarienummer: UN/2023:160, ansvarig: utbildningskontoret
Reviderad: 2024-02-05

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Syfte	3
1.2	Lagstiftning/Beskrivning av området	3
2	Skolans arbete	4
2.1	Tidig upptäckt	4
2.2	Att främja närvaro och förebygga frånvaro	5
2.3	Forskning	6
2.4	Definitioner av skolfrånvaro i Nykvarns kommun	7
2.4.1	Definition av obehövt	8
2.5	Främja närvaro och hantera frånvaro	8
2.6	Utredning och åtgärder	10
2.7	Giltig eller ogiltig frånvaro	11
3	Orosanmälan	11
4	Anmälan till huvudman	11
5	Anmälan till hemkommunen avseende elev som inte är folkbokförd i Nykvarns kommun	11
6	Skolplikt och vårdnadshavares ansvar	11
7	Ledighet	12

1 Inledning

Utbildningskontoret har tagit fram gemensamma riktlinjer för hur skolorna ska främja skolnärvaro och förebygga skolfrånvaro.

Närvaro i skolan är en förutsättning för goda skolprestationer och främjar barns och ungas sociala utveckling. Frånvaro och skolk ökar risken för ett utanförskap i skolan och senare i livet. Framgångsrikt arbete för att främja skolnärvaro bygger på att skolan snabbt kommer i gång med att följa upp elever direkt när de är frånvarande, oavsett typ av frånvaro. För att effektivt kunna bearbeta frånvaro är det viktigt att snabbt få klarhet i vilka orsaker som föreligger frånvaron. Att tidigt uppmärksamma och åtgärda orsaker till frånvaro är den absolut viktigast framgångsfaktorn i detta arbete.

Riktlinjerna ska stödja skolorna i att tidigt upptäcka, utreda och åtgärda elevers frånvaro. Vidare är de tänkta att vara ett stöd till skolorna i frånvarooanalysen på elev-, klass- och skolnivå samt möjliggöra uppföljning och utvärdering på kommunnivå. Här lyfts också vikten av ett ständigt pågående systematiskt kvalitetsarbete vad gäller att skapa förutsättningar för eleverna att delta i undervisningen och nå goda studieresultat.

1.1 Syfte

1. Att tidigt uppmärksamma tecken på ökande skolfrånvaro.
2. Att i ett tidigt skede utreda elevens behov och påbörja åtgärder med utgångspunkt i dessa behov.
3. Att erbjuda en tydlig struktur och ansvarsfördelning i ärenden som rör problematisk skolfrånvaro.
4. Att inspirera till flexibla och individanpassade lösningar i elevärenden med hög skolfrånvaro.
5. Att kvalitetssäkra skolans arbete med skolfrånvaro på såväl generell som individuell nivå.
6. Att utveckla skolans närvarofrämjande arbete.

1.2 Lagstiftning/Beskrivning av området

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro inom förskoleklass, grundskola eller anpassad grundskola ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan.

När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen.

2 Skolans arbete

2.1 Tidig upptäckt

Oavsett orsakerna till frånvaron är det enklare att ge stöd i ett tidigt skede än när ett beteendemönster redan har blivit etablerat. En förutsättning för att främja skolnärvaro är att lärare registrerar frånvaro på sina lektioner, att skolan hittar fungerande rutiner för tidig upptäckt och tidigt agerande och att de insatser som vidtas överensstämmer med elevens behov.

Tidiga tecken på frånvarobeteende kan till exempel vara:

- Återkommande sjukanmälningar.
- Frånvaro som ökat över tid.
- Ströfrånvaro.
- Mönster i frånvaron, ex. vissa dagar, tidpunkter eller skolämnena.
- Utmaningar att komma tillbaka till skolan efter sjukdom, lov eller helger.
- Återkommande sen ankomst.
- Magont eller huvudvärk.
- Ökad social oro, ex. under idrottslektioner, i omklädningsrum, i matsalen, på raster.
- Drar sig undan från vardagliga aktiviteter eller isolerar sig alltmer.
- Nedstämdhet.
- Oregelbundna sömnvanor och sömnsvårigheter.
- Överdrivet skärmanvändande (dator, surfplatta, mobil, tv).
- Bristande motivation.

- Utmaningar vid förändringar, schemabrytande aktiviteter, övergångar.
- Utmaningar med att hålla uppmärksamheten.
- Utmaningar med att förstå en instruktion.
- Utmaningar med att starta upp, genomföra och avsluta skoluppgifter.
- Uttrycker sig negativt om skolan.
- Uppvisar utmaningar i kamratrelationer.
- Utmaningar i samarbetet mellan hem och skola.
- Hamnar ofta i konflikter med vuxna eller andra barn.

2.2 Att främja närvaro och förebygga frånvaro

Varje skola ska arbeta främjande när det gäller skolnärvaro. Det innebär att arbeta aktivt med faktorer som kan bidra till generella vinster för alla elevers lärande, trygghet och studiero. Elever som är trygga och trivs i skolan, som känner motivation och lust att lära samt får det stöd och de utmaningar de behöver i sitt lärande väljer nästan alltid att vara närvarande i skolan. Det främjande arbetet bör omfatta både kunskapsmål och sociala mål, vilket betyder att skolan kan behöva se över såväl undervisningens utformning som personalens förhållningssätt till elever och vårdnadshavare. Att arbeta främjande kan därför handla om att skapa ett vänligt och respektfullt skolklimat med goda relationer mellan elever och mellan vuxna och elever där eleverna görs delaktiga i verksamheten och känner trivsel. Det kan också handla om att utveckla skolans arbets- och lärandemiljö.

Det förebyggande arbetet utgår från förhindrande av att elever är frånvarande utifrån en faktisk eller teoretisk risk som har identifierats. Arbetet utgår från ett specifikt problemområde. Ett exempel på förebyggande arbete handlar ytterst om registrering och tidig upptäckt. Även att utvärdera och utveckla frånvarorutinen på skolan vad gäller exempelvis vikariesituationer eller schemabrytande aktiviteter utifrån att det har uppmärksammats att frånvaron ökar vid dessa tillfällen. Enligt forskning är stadiövergångar en riskfaktor när det kommer till problematisk skolfrånvaro, därför behöver rutinen säkerställa att överlämning innehåller relevant information och dokumentation gällande elevens kunskapsprogression. Detta gäller såväl stadiövergång från förskoleklass till årskurs 1, årskurs 3 till 4 samt årskurs 6 till 7. De förebyggande

insatserna kan vända sig till en, flera eller alla elever på skolan men också till personal och vårdnadshavare.

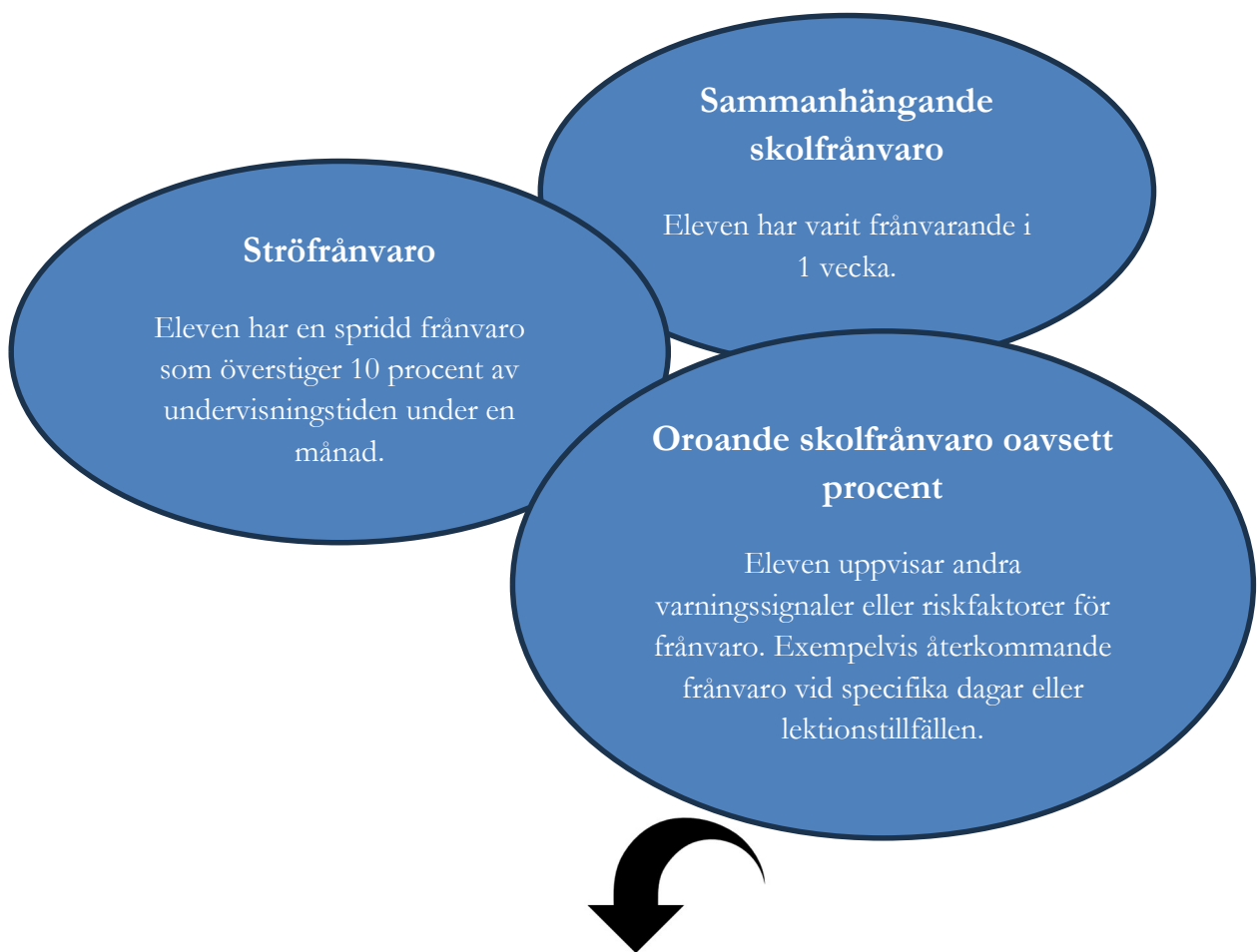
2.3 Forskning

Faktorer som främjar närvaro utifrån forskning är:

1. Ett nära samarbete mellan skola och vårdnadshavare.
2. Tidiga insatser redan vid sen ankomst och ströfrånvaro har visat sig ge goda resultat för att förebygga frånvaro i skolan.
3. Höga förväntningar på elevens prestationer och uppförande.
4. Känsla av samhörighet och meningsfullhet för eleven.
5. Goda relationer mellan lärare och elever som bygger på förtroende.
6. Skolans och undervisningens kvalitet är central, oavsett elevens bakgrund.
7. Effektiva stödinsatser. Rätt stöd kan förebygga ogiltig frånvaro och kan hjälpa eleven efter en längre tids frånvaro.

2.4 Definitioner av skolfrånvaro i Nykvarns kommun

Steg 1: Krav på bedömning av skolfrånvaro föreligger för elever vars frånvaro faller in under definitionerna ovan.

Steg 2: Krav på utredning och åtgärder vid skolfrånvaro genomförs om det inte anses vara obehövt.

2.4.1 Definition av obehövt

Av förarbeten till skollagen (prop. 2017/18:182, Samling för skolan) framgår att en frånvaroutredning inte ska behöva göras i de fall det är obehövt, som till exempel vid redan beviljad ledighet eller om en elev vid något enstaka tillfälle är frånvarande p.g.a. sjukdom. Hur omfattande en utredning av frånvaro behöver vara måste avgöras i det enskilda fallet, i vissa fall räcker det med en enklare utredning. Ett exempel på det kan vara att vid återkommande vårdbesök eller en längre sjukfrånvaro begära ett läkarintyg. I andra fall kan det behöva utredas om elevens frånvaro beror på en för eleven otillfredsställande lärandemiljö, till exempel bristande bemötande eller behov av särskilt stöd. Eftersom varje elevs förutsättningar är olika och orsakerna till frånvaro är mångfacetterade krävs det i andra fall en mer omfattande utredning av vad som har orsakat frånvaron för den enskilde eleven. Detta förutsätter att både skolpersonal och personal inom elevhälsan har kunskap om riskfaktorer för frånvaro, om upptäckt och åtgärder samt kännedom om beprövad erfarenhet och forskning om frånvaro.

2.5 Främja närvaro och hantera frånvaro

Skolan ska dokumentera och diarieföra sitt arbete med att utreda och åtgärda orsaker till frånvaron. Det är rektor som ansvarar för att det initieras och görs en utredning av frånvaron. Det betyder dock inte att det måste vara rektor som gör utredningen, den kan göras av någon i elevhälsoteamet eller mentor, men rektor ansvarar för att den blir gjord. Mentorer, undervisande lärare och övrig personals uppdrag är att uppmärksamma och reagera på skolfrånvaro så fort den inträffar.

	När	Insatser	Ansvarig
Förebyggande arbete	Varje skoldag	All frånvaro/närvaro registreras i Infomentor vid lektionsstart.	Undervisande lärare
	Varje vecka	Registrerad frånvaro kontrolleras på mentorstid, för sina elever	Mentor
	Varje månadsskifte	Varje månad sker kontroll av elevers frånvaro i skolan. Mentor skriver in frånvaro, samt kommentarer, i kalkylark för resp. arbetslag i mappen elevvård.	Mentor

		Elevhälsan ansvarar för att ta upp i arbetslag och tar vidare till elevhälsoträff (EHT).	
Åtgärdande arbete Steg 1	Vid ogiltig frånvaro (varje tillfälle)	Vid ogiltig frånvaro ska vårdnadshavare kontaktas samma dag. När eleven är tillbaka i skolan ska ett "jag saknade dig"- samtal tas med elev.	Mentor/Undervisande lärare
Åtgärdande arbete/hantera frånvaro Steg 2	Frånvaro vid 10 % samt giltig frånvaro mer än 5 sammanhängande dagar under perioden (30 dagars period)	Boka ett möte som syftar till att utreda orsaker till frånvaro och att i ett tidigt skede kunna sätta in åtgärder utifrån elevens behov. Deltagare är mentor, elev och vårdnadshavare. Vid ett första möte används framtagna blankett för en kortare intervju. Blanketten lämnas till ansvarig på skolan. Eventuella behov av åtgärder som kommit fram tas vidare till undervisande lärare. Uppföljning sker efter två veckor. Deltagare är mentor, elev och vårdnadshavare. Om inte elevens närvaro har ökat vid uppföljning ska eleven lyftas till EHT, se steg 3.	Mentor Specialpedagog Mentor Mentor
Åtgärdande arbete/hantera frånvaro Steg 3	Vid fortsatt frånvaro	Ärendet anmäls till EHT. Rektor gör en anmälan till huvudman när utredning om orsaker till frånvaro inleds. Anmälan sker i DF Respons. En utredning av orsaker till elevens frånvaro genomförs. Använd DF Respons för utredning. Utredning ska ske i samråd med elev,	Mentor Elevhälsan

		<p>vårdnadshavare och elevhälsan.</p> <p>Inom två veckor bör utredningen återkopplas på EHT.</p> <p>Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § skollagen är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas.</p> <p>Uppföljning på skolenhet. Om elevens närvaro inte förbättras trots åtgärder utifrån vad utredningen visar för behov behöver åtgärderna ses över och eventuellt intensifieras eller förändras. Åtgärder ska skrivas in och följas upp i en handlingsplan.</p> <p>Samverkan med andra aktörer ska ske vid behov.</p> <p>Uppföljning huvudman Sker via DF Respons och i dialog med huvudman.</p>	
--	--	---	--

2.6 Utredning och åtgärder

Upprepad eller längre frånvaro ska, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, skyndsamt utredas om det inte kan anses obehövligt. Syftet med att utreda frånvaro är att ta reda på orsaken till elevens frånvaro. Det är med denna kunskap som skolan kan sätta in adekvata åtgärder, det vill säga åtgärder som är direkt kopplade till elevens behov. Insatta åtgärder ska följas upp med korta intervaller och förstärka de framsteg som har gjorts. Åtgärderna ska ändras och intensifieras vid behov i syfte att tillgodose elevens rätt till utbildning.

Utredning och åtgärder ska dokumenteras på framtagna blanketter och kopior ska lämnas till huvudman som ansvarar för uppföljningen. Genom uppföljning av utredning ska huvudmannen kunna följa vilka åtgärder som satts in och vilken effekt de gett.

2.7 Giltig eller ogiltig frånvaro

Rektor ska i samband med en utredning av upprepad eller längre frånvaro ta ställning till i vilken utsträckning frånvaron bedöms som giltig eller ogiltig. En elevs frånvaro är i princip bara giltig om frånvaron är motiverad utifrån elevens hälsotillstånd, som till exempel sjukdom eller vårdbesök. Vid normal sjukfrånvaro finns det sällan skäl att ifrågasätta vårdnadshavarens sjukanmälan och uppgifter om elevens hälsotillstånd, men vid långvarig eller återkommande sjukfrånvaro kan det vara så att vårdnadshavarnas uppgifter ensamma inte är tillräckliga för att bedöma om frånvaron faktiskt är giltig. Då behöver frånvaron styrkas av läkarintyg eller annat medicinskt underlag. Om en elev har omfattande giltig frånvaro kan eleven ha rätt till särskild undervisning enligt skollagens bestämmelser.

3 Orosanmälan

Enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) är myndigheter vars verksamhet berör barn och unga skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa.

Anmälan till Socialtjänsten i Nykvarns kommun görs under kontorstid till Barn- och familjeenheten. Utanför kontorstid kontaktas socialjouren i Södertälje.

4 Anmälan till huvudman

När rektor beslutar att starta en frånvaroutredning ska detta skyndsamt anmälas till huvudmannen. Detta görs genom att skicka in anmälan till utredare på Utbildningskontoret. Ärenden diarieförs i Lex. Utbildningskontoret rapporterar antalet startade frånvaroutredningar till utbildningsnämnden i samband med den årliga rapporteringen i början av höstterminen.

5 Anmälan till hemkommunen avseende elev som inte är folkbokförd i Nykvarns kommun

Är eleven folkbokförd i en annan kommun än Nykvarns kommun ska huvudmannen snarast lämna uppgift till hemkommunen när en frånvaroutredning inletts. Rektor informerar utbildningskontoret om att eleven är folkbokförd i annan kommun i samband med att frånvaroutredning inleds. Utbildningskontoret meddelar därefter hemkommunen.

6 Skolplikt och vårdnadshavares ansvar

Skolplikten motsvaras av en rätt till utbildning och inträder höstterminen det år barnet fyller sex år och upphör efter det tionde skolåret. Det innebär att barnets vårdnadshavare är

skyldiga att se till att barnet fullföljer sin skolgång. Om en elev uteblir från undervisningen riskerar den att inte nå skolans kunskapskrav. Om vårdnadshavare medvetet håller eleven borta från skolan, eller om eleven utan anmälan uteblir från undervisningen, räknas det som ogiltig frånvaro. Om frånvaron fortsätter trots genomförda utredningar och insatser och det finns skäl att utreda om vårdnadshavarna brister i sin skyldighet att se till att barnet fullgör sin skolplikt ska rektor göra en skolpliktsanmälan till huvudmannen (utbildningsnämnden). Om utredningen visar att frånvaron beror på att vårdnadshavaren inte ser till att eleven kommer till skolan får hemkommunen förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter.

7 Ledighet

En elev har en möjlighet, men ingen rättighet att få ledigt för enskilda angelägenheter. Beslut om ledighet fattas av elevens rektor. Rektor kan delegera beslutanderätten till annan på skolenheten. Dock får rektor inte uppdra åt någon annan att fatta beslut om ledighet som avser längre tid än 10 dagar. Beslut om ledighet kan inte överklagas.

Ledighet upp till 10 dagar:

En elev får enligt 7 kap. 18 § skollagen beviljas kortare ledighet för enskilda angelägenheter. Ett beslut om ledighet ska grundas på en samlad bedömning av elevens situation. Bland de omständigheter som normalt bör beaktas kan särskilt nämnas frånvarons längd, elevens studiesituation, elevens behov av rekreation eller hur angelägen ledigheten är för eleven.

Ledighet längre än 10 dagar - synnerliga skäl krävs:

För att ledighet längre än 10 dagar ska kunna beviljas krävs synnerliga skäl, vilket är ett högt ställt krav.

NYKVARNS KOMMUN
Besöksadress: Centrumvägen 24 A
Postadress: 155 80 Nykvarn
Telefon: 08-555 010 00
Fax: 08-555 014 99
www.nykvarn.se